

تحلیل نیمرخ نهفته ابعاد هویتی و ارتباط آن با رضایت از زندگی دانشجویان کارشناسی

تاریخ دریافت مقاله: 1401/12/3 تاریخ پذیرش نهایی: 1402/4/7

شهرام واحدی^{1*}، زهرا کاظم‌وند اصل²، سمیرا چناری³

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: با طولانی‌تر شدن دوره جوانی، بسیاری از دانشجویان با چالش‌های زیادی در فرآیند هویت‌یابی درگیرند که جنبه‌های مختلف رضایت از زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این پژوهش با این هدف انجام شد که به تحلیل نیمرخ نهفته ابعاد هویتی دانشجویان کارشناسی و ارتباط آن با رضایت از زندگی آن‌ها بپردازد.

روش: روش مطالعه حاضر توصیفی - همبستگی از نوع تحلیل طبقات نهفته با استفاده از نرم‌افزار MPLUS بود. MPLUS یک برنامه مدل‌سازی متغیرهای نهفته است که متغیرهای پیوسته یا مقوله‌ای را به زیرگروه‌های محدودی کاهش می‌دهد. همچنین برای مقایسه رضایت از زندگی دانشجویان در بین خوشه‌های نهفته از روش تحلیل واریانس تک متغیره استفاده شد. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه تبریز بودند که 375 نفر از آن‌ها با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب گردیدند. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه‌های هویت اجتماعی صفاری نیا و روشن (1390)، هویت مذهبی بل (2009)، هویت اخلاقی آکینو و رید (2002) و رضایت از زندگی داینر و همکاران (1985) جمع‌آوری شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل طبقات نهفته منجر به شناسایی 6 نیمرخ هویتی شد و نتایج تحلیل واریانس نشان داد که رضایت از زندگی دانشجویان با توجه به خوشه‌بندی ابعاد هویتی آنان متفاوت است ($P < 0/01$)، به‌نحوی که خوشه هویت کامل، بیشترین و خوشه هویت آشفته، کمترین میزان رضایت از زندگی را دارا بودند.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش با استفاده از رویکرد فردمحوری، دیدگاه جدیدی را برای درک ابعاد هویتی دانشجویان ارائه می‌دهد که برای پیش‌بینی رضایت از زندگی و ارائه مداخلات متناسب با هر بعد هویتی می‌توان از آن بهره جست.

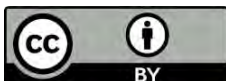
کلمات کلیدی: هویت، ابعاد هویتی، رضایت از زندگی، دانشجویان کارشناسی

1. استاد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

*نویسنده مسئول: vahedi117@yahoo.com

2. کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

3. دکترای روان‌شناسی تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

Latent Profile Analysis of Identity Dimensions and Relationship with Satisfaction of Life among Undergraduate Students

Received: 2023/03/22 Accepted: 2023/06/28

Shahram Vahedi^{1*}, Zahra Kazemvand asl², Samira Chenari³

Original Article

Abstract

Introduction: As the youth period extends, numerous students are involved with various issues in the identity process which affects diverse aspects of their life satisfaction. This research was conducted to analyze the latent profile of undergraduate students' identity dimensions and their relationship with their life satisfaction.

Method: The method of this study was a descriptive-correlation type of latent profiles analysis using MPLUS software. MPLUS is a latent variable modeling program that reduces continuous or categorical variables to limited subgroups. Likewise, the one-way ANOVA method was used to compare students' life satisfaction among latent clusters. The statistical population of the research was all undergraduate students of Tabriz University and 375 of these students were selected as a sample using a multi-stage cluster random sampling method. Data were collected using Scales of Saffarinia and Roshan's Social Identity (2010), Bell's Religious Identity (2009), Aquino and Reed's Moral Identity (2002), and Satisfaction with Life of Diener et al. (1985).

Results: The results of the latent profiles analysis led to the identification of six identity profiles, and the results of the variance analysis revealed that the life satisfaction of students according to the identity dimensions is different ($P < 0.01$), in such a way that the achieved identity cluster had the highest and the diffusion identity cluster, had the lowest level of life satisfaction.

Conclusion: Using the person-centered approach, the results of the research offer a new perspective for understanding the identity dimensions of students, which can predict life satisfaction and provide interventions according to each identity dimension.

Keywords: Identity, Identity Dimensions, Satisfaction of Life, Undergraduate Students.

1. Professor, Department of Educational Sciences, Tabriz University, Tabriz, Iran.

*Corresponding author: vahedi117@yahoo.com

2. MSc. in Educational Psychology, Department of Educational Sciences, Tabriz University, Tabriz, Iran.

3. PhD in Educational Psychology, Department of Educational Sciences, Tabriz University, Tabriz, Iran.

مقدمه

یکی از مفاهیم مهم در حوزه روان‌شناسی مثبت‌گرا بهزیستی ذهنی است که یکی از شاخص‌های آن ارزیابی‌های شناختی کلی و اختصاصی است که فرد از رضایت از زندگی¹ خود دارد (کاراتاس، اوزان و تاگی²، 2021). در واقع وقتی فرد، شرایط زندگی و کیفیت آن را مثبت، مطلوب و هماهنگ با معیارها و انتظارات خود برآورد می‌کند به رضایت از زندگی دست پیدا می‌کند (اهسان و علی³، 2023). کسب رضایت از زندگی نقش مهمی در زندگی دانشجویان دارد زیرا بر اساس شواهد پژوهشی، بهره‌مندی از آن، همبستگی مثبت و معناداری با سلامت جسمانی و ذهنی دارد (روگوسکا⁴ و همکاران، 2021)، احساس شایستگی و عزت‌نفس را افزایش می‌دهد و به عملکرد بهتر دانشجویان در زمینه‌های مختلف تحصیلی و اجتماعی منتهی می‌شود (شسینیاک، مازور، روزن و اسپونار⁵، 2021؛ آنتارامیان و لی⁶، 2017؛ رضایی و نوغانی دخت بهمنی، 1396). لذا، بررسی عواملی که در ایجاد و گسترش رضایت از زندگی دانشجویان نقش مؤثر دارند درخور توجه است.

مطالعات گذشته نشان می‌دهند که رضایت از زندگی دانشجویان از عوامل فردی، اجتماعی و محیطی متعددی تأثیر می‌پذیرد (رگوسکا و همکاران، 2022؛ ویلکاگس و نورد استوک⁷، 2019؛ گکالپ و تپال⁸، 2019). احساس هویت به‌عنوان یکی از عوامل درون فردی با همه جنبه‌های کلی، شخصی، بیرونی، آموزشی و پیامدی رضایت از زندگی دانشجویان در ارتباط است (انجی، چن، انجی و انجی⁹، 2021؛ هافتنلر¹⁰، 2006). هویت، وحدت بین سه سیستم زیستی، اجتماعی و روانی فرد در نظر گرفته می‌شود که به‌وسیله آن فرد می‌داند کیست؟ چه می‌خواهد؟ و به چه جامعه و فرهنگی تعلق دارد (اریکسون¹¹، 1968). هویت به‌واسطه ایجاد احساس معنا و تعلق، نقش مهمی در افزایش بهزیستی و کیفیت زندگی دانشجویان دارد (برزینا، گیل و باوینا¹²، 2020؛ فرشاد و رسول‌زاده طباطبایی، 1399) و به‌طور قابل‌توجهی اعتبارات حاصل‌شده از دانشگاه را افزایش می‌دهد که نمرات درسی، اعتماد تحصیلی، احساس تعلق دانشگاهی و بهزیستی ذهنی نمونه‌ای از مصادیق آن است (هولمز، بومن، مورفی و کارتر¹³، 2019).

اگرچه دستیابی به هویت از بحران‌های رشدی مربوط به دوره نوجوانی شناخته می‌شود اما اریکسون (1968)، رشد هویت را منحصر به دوره نوجوانی نمی‌داند و معتقد است مسیر تکاملی آن در طول چرخه زندگی ادامه دارد. آرنِت¹⁴ (2016)، یکی از دوره‌های رشدی مهم هویت‌یابی را دوره «بزرگ‌سالی نوظهور»¹⁵ می‌داند که سنین 18 تا 25 سال را در برمی‌گیرد و هم‌زمان با ورود دانشجویان به دانشگاه است. برزونسکی¹⁶ (2011) تفاوت در وضعیت هویت افراد را ناشی از فرآیندهایی می‌داند که افراد در موقعیت‌ها برای تصمیم‌گیری، حل مشکلات و پردازش اطلاعات مربوط به خود مورد استفاده قرار می‌دهند که به باور او این فرآیندها منجر به سه به ایجاد سه وضعیت هویتی اطلاعاتی، هنجاری و سردرگمی/اجتنابی منجر می‌شود. مارسیا¹⁷ نیز هویت را

1. Life Satisfaction
2. Karataş, Uzun & Tagay
3. Ahsan & Ali
4. Rogowska
5. Szcześniak, Mazur, Rodzeń & Szpunar
6. Antaramian & Lee
7. Wilcox
8. Gökalp & Topal
9. Ng, Chen, Ng & Ng
10. Huffstetler
11. Erikson
12. Berezina, Gill & Bovina
13. Holmes, Bowman, Murphy & Carter
14. Arnett
15. Emerging Adulthood
16. Berzonsky & Kuk
17. Marcia

یک ساختار پویا می‌داند و معتقد است که با در نظر گرفتن عمق نسبی فرآیند جست‌وجو و تعهد در هر فرد، چهار وضعیت هویتی موفق، ضبط‌شده، به تعویق افتاده و آشفته شکل می‌گیرد (کروگر و مارسیا، 2011). در هویت موفق²، فرد با جست‌وجوگری به هویت خاصی متعهد می‌شود درحالی‌که در هویت ضبط‌شده³، فرد بدون گذراندن فرآیند جست‌وجو به تعهداتی که عمدتاً از افراد مهم زندگی گرفته شده پایبند می‌شود. در وضعیت هویت به تعویق افتاده⁴، فرد فعالانه در حال جست‌وجوی هویت است اما هنوز تعهدی را نپذیرفته درحالی‌که در وضعیت هویت آشفته⁵ نه گزینه‌های هویت مورد بررسی قرار گرفته و نه تعهداتی پذیرفته شده‌اند (کروگر و مارسیا، 2011).

مطالعاتی که در کشور ما بر روی دانشجویان شهر تهران انجام شده نشان می‌دهد که تنها 10 درصد از دانشجویان مقطع لیسانس تا دکترا موفق به دستیابی به هویت موفق شدند و این درحالی‌که بوده که فراوانی هویت معوق در بین آن‌ها در رتبه اول قرار داشته است (سلگی و پیرخائفی، 1400). مطالعه دیگری که توسط فرشاد و رسول‌زاده طباطبایی (1399) انجام شده گویای آن است که 19 درصد از دانشجویان مورد مطالعه آن‌ها به هویت موفق دست یافتند و هویت ضبط‌شده بیشترین سبک هویتی دانشجویان بوده است. نتایج مطالعه منرستروم⁶ (2016) در فنلاند و زیمرمن، لنگرند ویلمز، سافونت-موتای و کانارد⁷ (2013) در فرانسه نیز نشان می‌دهند که در بین بزرگسالان نوظهور، تنها 20 درصد موفق به کسب هویت موفق شدند و هویت‌یابی یکی از چالش‌های آن‌ها بوده است.

در سال‌های اخیر روان‌شناسان و جامعه‌شناسان از بررسی تک‌بعدی هویت فاصله گرفته‌اند و بررسی هویت‌های چندگانه را مورد توجه قرار داده‌اند (چیک و چیک⁸، 2020). خصوصاً در محیط دانشگاه که دانشجویان در کنار فرآیند یادگیری، در معرض نقش‌ها، چالش‌ها و تجارب وسیع دیگری قرار می‌گیرند، زندگی غنی‌تری پیدا می‌کنند که خودپنداره و ابعاد هویت‌شان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (کین و ویلیز⁹، 2022؛ انجی و همکاران، 2021؛ رحیمی، غربا و دهباشی، 1394). ترنز، اوکس، هاسلم و مک‌گارتی¹⁰ (1992)، در بحث هویت، دو بعد هویت فردی و اجتماعی را با اهمیت می‌دانند و معتقدند زمانی که فرد خود را به‌عنوان شخصی منحصر به فرد بر اساس تفاوت‌هایی که با سایر افراد دارد تعریف می‌کند به هویت فردی¹¹ و زمانی که خود را بر اساس شباهت‌ها و اشتراکاتی که با سایر اعضای یک گروه در مقابل اعضای گروه دیگر دارد توصیف می‌کند به هویت اجتماعی¹² تمایل دارد. بر اساس یافته‌های جدید، این دو بعد هویت نه تنها از یکدیگر مستقل نیستند بلکه به‌طور هم‌زمان و طولی درهم تنیده‌اند و به تغییرات نسبی یکدیگر منجر می‌شوند (آلبارلو، کروکتی و روبینی¹³، 2018). مطالعات گذشته روشن می‌سازند که هویت‌های فردی و اجتماعی به‌طور قابل توجهی با درگیری در زندگی و بهزیستی مرتبط‌اند (برزینا و همکاران، 2020) و به‌طور معناداری بر

1. Kroger & Marcia
2. Identity Achieved
3. Identity Foreclosure
4. Identity Diffusion
5. Identity Diffusion
6. Mannerström
7. Zimmermann, Lannegrund-Willems, Safont-Mottay & Cannard
8. Cheek & Cheek
9. Cain & Willis
10. Turner, Oakes, Haslam & McGarty
11. Personal Identity
12. Social Identity
13. Albarello, Crocetti & Rubini

رضایت از زندگی دانشجویان تأثیر می‌گذارد (لی، تانگ، مینیفیلد، برانتلی و چن¹، 2021؛ فاطما، الدلائین و امتیاز²، 2018؛ غلامرضایی و همکاران، 1394).

آکینو و رید³ (2002) جنبه منحصر به فرد دیگری از هویت را معرفی می‌کنند که «هویت اخلاقی⁴» نام دارد و آن را ادراکی از فرد می‌دانند که متمرکز بر شماری از صفات اخلاقی مانند مهربانی، عدالت، بخشندگی و ... است. هویت اخلاقی، سیستم کنترل ادراکی قوی که همان استانداردهای فرد هستند را راه‌اندازی می‌کند که با تمام اعمال اخلاقی مرتبط است (استس و کارتر⁵، 2006) و بر نحوه چگونگی حل تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های مختلف تأثیر می‌گذارد (هوhtالا، لامسا و فلت⁶، 2019). مطالعات انجام شده بر روی دانشجویان روشن می‌سازد که هویت اخلاقی، مؤلفه‌های بهزیستی روانی و بهزیستی ذهنی مانند عواطف مثبت و رضایت از زندگی را افزایش می‌دهد و به‌طور معناداری عواطف منفی آن‌ها را کاهش می‌دهد (کوی، مائو، شن و ما⁷، 2021؛ گارسیا، مرادی، آماتو، گرنجارد و کلونینجر⁸، 2018؛ بارانی و یوسفی، 1400).

از دیگر دغدغه‌های مهم انسان، دین و معنویت است که در سراسر زندگی او حضور دارد و به مرکز یا زمینه‌ای تبدیل می‌شود که همه افکار، عواطف و اعمال از آن سرچشمه می‌گیرد؛ بنابراین دین می‌تواند نقش بسزایی در ساختار هویت داشته باشد (گریفیت و گریج⁹، 2001). بل¹⁰ (2009) معتقد است درک فرد از ضمیر خود نسبت به یک نیرو یا موجود متعالی و یا یک گروه اجتماعی و فرهنگی که مشخصه غالب آن، هدف متعالی باشد، جنبه‌ای از هویت را با نام «هویت مذهبی¹¹» ایجاد می‌کند. نتایج فراتحلیل یادن¹² و همکاران (2022) نشان می‌دهد که تمام ابعاد دین و معنویت با رضایت از زندگی ارتباط مثبت و معنادار دارد. بر اساس دیگر مطالعات، تعلقات مذهبی و دین‌داری چه به‌صورت رسمی از طریق عضویت گروهی باشد چه به‌صورت غیررسمی در تنهایی انجام شود، رضایت از زندگی را افزایش می‌دهد (وانگ، هو و فلدر¹³، 2019). به همین ترتیب پژوهش‌هایی که رابطه هویت مذهبی و معنوی را با ابعاد بهزیستی روانی و ذهنی مورد بررسی قرار دادند، ارتباط معناداری بین این متغیرها یافته‌اند (هاشمی، مرزبان، سبار و هریس، 2020؛ خراسانی دهشتران، بشلیده، حمید، مرعشی و نعیمی، 1399).

به‌طور کلی، بر اساس مطالعات گذشته می‌توان گفت برخورداری از جهت‌گیری‌های هویتی متعدد می‌تواند نحوه تجربه و تفسیر دنیای اجتماعی را غنی‌تر کند و انگیزش، هیجان و بهزیستی افراد را تحت تأثیر قرار دهد (چیک و چیک، 2020)؛ اما در عصر حاضر با توجه به طولانی‌تر شدن دوران جوانی، پایگاه اجتماعی بسیاری از جوان‌ها مبهم و وضعیت آن‌ها از نظر زیستی، روانی و اجتماعی، کم‌وبیش بحران‌زا و پرتلاطم است که زمینه ایجاد نارضایتی در این دوران را در آن‌ها ایجاد می‌کند. همچنین با توجه به اینکه رضایت‌مندی از زندگی زمینه‌ساز تسری رضایت به حوزه‌های گوناگون است و کاهش رضایت از زندگی، آثار فراوانی در سطح خرد، میانه و کلان خواهد داشت، لذا لازم است، نیمرخ ابعاد هویتی دانشجویان مورد تحلیل قرار گیرد. در سال‌های اخیر برای شناخت نیمرخ ابعاد هویتی از روش فرد محور به‌جای روش‌های سنتی متغیرمحور استفاده می‌شود. هدف اصلی در پژوهش‌های فرد محور، دسته‌بندی افراد در گروه‌هایی است که اعضای این گروه‌ها نیمرخ‌های مشابهی دارند، ولی کانون توجه

1. Lee, Tang, Minneyfield, Brantley & Chen
2. Fatma, Al-Dalaeen & Imtiaz
3. Aquino & Reed
4. Moral Identity
5. Stets & Carter
6. Huhtala, Lämsä & Feldt
7. Cui, Mao, Shen & Ma
8. Garcia, Moradi, Amato, Granjard & Cloninger
9. Grift & Griggs
10. Bell
11. Religious Identity
12. Yaden
13. Vang, Hou & Elder

در روش‌های متغیر محور، بررسی تأثیرات ابعاد مختلف یک متغیر بر روی متغیر دیگر است (مگنوسان¹، 1998). با توجه به این که در پژوهش‌های محدودی برای مطالعه ابعاد هویت، از روش فردمحور استفاده شده و با توجه به اینکه پژوهش‌های پیشین عمدتاً به بررسی رابطه ابعاد هویتی دیدگاه‌های مارسیا و برزونسکی پرداخته‌اند، هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی تعداد و انواع خوشه‌هایی است که می‌توانند تغییرات نمرات ابعاد هویتی دانشجویان را به حداکثر میزان پیش‌بینی کنند و نیمرخ‌های مختلف ابعاد هویتی دانشجویان را در ارتباط با رضایت از زندگی مورد مقایسه قرار دهند که در این راستا این سؤال پژوهشی مطرح می‌شود: نیمرخ نهفته ابعاد هویتی دانشجویان کارشناسی چگونه است و چه ارتباطی با رضایت از زندگی آن‌ها دارد؟

روش

این مطالعه یک پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود که به تحلیل نیمرخ نهفته ابعاد هویتی دانشجویان در رابطه با رضایت از زندگی پرداخت. تحلیل نیمرخ نهفته روشی است که هدف آن بازیابی گروه‌های نهفته از داده‌های مشاهده‌شده است و زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که قصد داشته باشیم تعداد زیادی از متغیرهای پیوسته یا مقوله‌ای را به زیرگروه‌های محدودی کاهش دهیم (اوبرسکی²، 2016).

جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه تبریز در سال تحصیلی 98-1397 تشکیل می‌دادند که تعداد آن‌ها بر اساس آمار موجود در آموزش کل دانشگاه برابر با 15000 نفر بود. با استفاده از جدول مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای از بین دانشکده‌های مختلف دانشگاه تبریز (دانشکده‌های علوم انسانی، پایه، فنی و مهندسی و دامپزشکی) تعداد 375 دانشجو به‌عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. اجرای پرسش‌نامه‌ها به‌وسیله محققان صورت گرفت، بدین‌صورت که پس از مراجعه به دانشکده‌ها در زمان‌های آزاد دانشجویان، اهداف پژوهش و نحوه تکمیل پرسش‌نامه‌ها برای آن‌ها شرح داده شد و به آن‌ها اطمینان خاطر داده شد که داده‌ها صرفاً جنبه پژوهشی داشته و نتایج آن محرمانه خواهد ماند. همه دانشجویان در تکمیل پرسش‌نامه‌ها آزاد بودند و با رضایت خود به سؤالات پاسخ می‌دادند.

ابزارهای پژوهش

الف) پرسش‌نامه هویت اجتماعی: این پرسش‌نامه شامل 20 گویه است که به‌وسیله صفاری نیا و روشن (1390) با توجه به دو بعد هویت فردی و جمعی برگرفته از نظریات جنکینز ساخته شده است. 10 گویه آن به بعد فردی و 10 گویه دیگر به بعد جمعی اختصاص دارد. گویه‌ها در مقیاس لیکرت 5 درجه‌ای از (کاملاً موافق = 5) تا (کاملاً مخالف = 1) نمره‌گذاری می‌شود. سازندگان این پرسش‌نامه، پایایی آن را با روش آلفای کرون باخ برای کل پرسش‌نامه برابر با 0/74 و برای گویه‌ها بین 0/51 تا 0/58 به دست آورده‌اند. همچنین نتایج تحلیلی عامل اکتشافی و تحلیلی اصلی از طریق چرخش واریماکس مؤید وجود یک عامل دارای ارزش ویژه بزرگ‌تر از یک با عنوان هویت اجتماعی بوده است (صفاری نیا، 1391). بوروبور و تاجیک اسماعیلی (1400)، در مطالعه خود اعتبار این ابزار را با استفاده از روایی صوری و بررسی دیدگاه اساتید صاحب‌نظر مورد تأیید قراردادند و پایایی آن را با حاصل شدن ضریب آلفای کرون باخ 0/83، مطلوب گزارش کردند. درستکار و همکاران (1398) نیز در پژوهش خود ضریب پایایی این مقیاس را با ضریب آلفای کرون باخ (0/82) مورد تأیید قراردادند.

ب) پرسش‌نامه هویت مذهبی: این مقیاس به‌وسیله بل (2009) در 28 گویه طراحی شده است. گویه‌ها در یک طیف لیکرت 6 درجه‌ای از (کاملاً موافق = 6) تا (کاملاً مخالف = 1) مورداندازه‌گیری قرار می‌گیرد. روایی محتوایی آن از طریق مقایسه بین چهار وضعیت هویت مذهبی دیررس، زودرس، مغشوش و موفق در بین 600 آزمودنی به‌دست‌آمده است. پایایی کل آن با استفاده

1. Magnusson

2. Oberski

از روش آلفای کرون باخ در مطالعه بل 0/80 گزارش شده است. عزیز¹ (2018)، در مطالعه خود این پرسش‌نامه را مورد استفاده قرار داده و پایایی آن را با ضریب آلفای کرون باخ برای ابعاد هویت مذهبی دیررس (0/84)، زودرس (0/79)، مغشوش (0/79) و موفق (0/77) گزارش کرده است. در ایران، خاکشور، غباری بناب و شهبایی زاده (1392) در مطالعه خود از این پرسش‌نامه استفاده کرده‌اند و همسانی درونی خرده مقیاس‌ها را با روش آلفای کرون باخ از 0/51 تا 0/64 گزارش کرده‌اند. همچنین نتایج تحلیل عاملی با چرخش ابلیمین، ساختار 4 عاملی هویت مذهبی را تأیید کرده است.

ج) پرسش‌نامه هویت اخلاقی: این مقیاس به‌وسیله آکینو و رید (2002) به روش تحلیل عامل اکتشافی در 10 گویه طراحی شده است که 9 ویژگی اخلاقی را مورد بررسی قرار می‌دهد. این پرسش‌نامه از دو خرده مقیاس نمادسازی (5 گویه) و درونی سازی (5 گویه) تشکیل شده که آزمودنی‌ها میزان موافقت یا مخالفت خود با هریک از گویه‌ها را بر روی مقیاس لیکرت 5 درجه‌ای از (کاملاً موافقم = 5) تا (کاملاً مخالفم = 1) تعیین می‌کنند. تهیه‌کنندگان آن، پایایی این دو خرده مقیاس را با محاسبه ضریب آلفای کرون باخ به ترتیب 0/71 و 0/77 مورد تأیید قرار دادند. پاروزل-کاپورا و بلوکاچ² (2021) در مطالعه خود همبستگی خرده مقیاس‌ها را با ضریب (0/44)، معنادار به دست آوردند و برای خرده مقیاس‌های درونی سازی و نمادسازی به ترتیب ضریب آلفای کرون باخ 0/73 و 0/82 را گزارش کردند. علاوه بر این، آن‌ها اعتبار سازه‌ای پرسش‌نامه را با بررسی روایی همگرا مورد تأیید قرار دادند. در ایران، جوکار و حق نگهدار (1395) در پژوهش خود ضریب پایایی این مقیاس را برای بعد نمادسازی، برونی‌سازی و نمره کل به ترتیب، 0/62، 0/66 و 0/74 گزارش کردند و نتایج تحلیل عاملی آن‌ها از طریق مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس، دو عامل بارزش ویژه بالاتر از یک را تأیید کرد.

پرسش‌نامه رضایت از زندگی³: این مقیاس را داینر و همکاران (1985) با 5 گویه طراحی کرده‌اند که دامنه نمرات گویه‌ها بر روی مقیاس 7 درجه‌ای از (کاملاً موافقم = 7) تا (کاملاً مخالفم = 1) قرار دارد. در این مقیاس، نمره آیت‌ها باهم جمع می‌شود و میزان رضایت از زندگی را مشخص می‌کند. داینر و همکاران (1985)، پایایی این مقیاس را با روش باز آزمایی در فاصله زمانی دو ماهه، 0/82 به دست آوردند و همسانی درونی این مقیاس را با روش آلفای کرون باخ 0/52، مطلوب گزارش کردند. بیانی و همکاران (1386)، اعتبار این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرون باخ 0/83 و پایایی آن را با روش باز آزمایی یک‌ماهه، 0/69 گزارش کرده‌اند. همچنین روایی سازه این مقیاس را از طریق روایی همگرا با استفاده از فهرست شادکامی آکسفورد و فهرست افسردگی بک مورد بررسی قرار دادند که در مجموع آن را یک مقیاس مفید برای پژوهش‌های روان‌شناختی ایرانی معرفی کردند. در پژوهش غلامرضایی و همکاران (1397)، پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرون باخ 0/73 محاسبه شده است.

یافته‌ها

به منظور تحلیل و تفسیر سؤالات پژوهش از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد، بدین‌صورت که از روش تحلیل طبقات نهفته با استفاده از نرم‌افزار MPLUS به روش بیشینه احتمال برای تعیین نیمرخ‌های هویتی دانشجویان و نیز برای مقایسه رضایت از زندگی دانشجویان در بین خوشه‌های نهفته از تحلیل واریانس تک متغیره در نرم‌افزار SPSS استفاده شد. با توجه به اینکه تحلیل نیمرخ نهفته (LPA⁴) از چارچوب فرد محور مدل‌سازی مرکب مشتق شده و هدف آن شناسایی گروه‌هایی از افراد است که از نظر کیفی و کمی در رابطه با متغیر نهفته به‌طور خاصی متفاوت از همدیگر هستند، در مطالعه حاضر تحلیل نیمرخ نهفته نشان داد که

1. Aziz
2. Paruzel-Czachura & Blukacz
3. Satisfaction with Life Scale (SWLS)
4. Latent Profile Analysis

طبقه بندی افراد به شش خوشه، بالاترین درجه معنی داری را به همراه دارد که نتایج حاصل از آن و شاخص‌های نیکویی برازش در جدول 1 ارائه شده است.

جدول 1. نتایج حاصل از تحلیل نیمرخ نهفته و شاخص‌های نیکویی برازش

معیارهای سنجش نیکویی برازش			
نیمرخ‌ها	AIC	BIC	آنتروپی
نیمرخ 1	18114/7	18126/8	-
نیمرخ 2	18114/7	18126/8	-
نیمرخ 3	17715/06	17740/7	0/757
نیمرخ 4	17639/5	17672/01	0/764
نیمرخ 5	17590/1	17629/3	0/79
نیمرخ 6	17559/6	17605/6	0/788

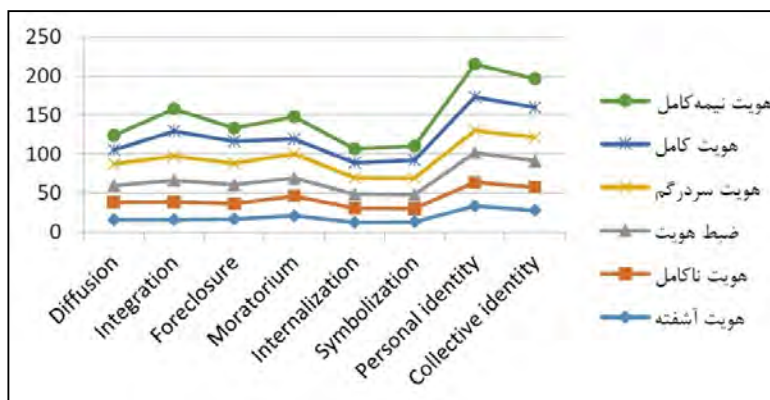
بر اساس یافته‌های پژوهش بیشترین افراد در خوشه 3 و کمترین آن‌ها در خوشه 4 جای گرفته اند که ویژگی‌ها و نام‌گذاری‌های هر خوشه بدین شرح است:

اولین خوشه (n=17 و P=4/5): دانشجویان با هویت آشفته؛ دومین خوشه (n=117 و P=31/2): دانشجویان با هویت ناکامل؛ سومین خوشه (n=138 و P=36/8): دانشجویان با هویت ضبط شده؛ چهارمین خوشه (n=24 و P=6/4): دانشجویان با هویت سردرگم؛ پنجمین خوشه (n=46 و P=12/2): دانشجویانی با هویت کامل و ششمین خوشه (n=33 و P=8/8): دانشجویان با هویت نیمه کامل.

میانگین خوشه‌های به دست آمده برای متغیرهای مورد بررسی در جدول 2 و شکل 1 گزارش شده است.

جدول 2. میانگین خوشه‌های هویتی برای متغیرهای مورد مطالعه

خوشه‌های هویتی	مغشوش	موفق	زودرس	دیررس	درونی سازی	نمادسازی	فردی	جمعی
هویت آشفته	16/01	16/16	16/98	21/15	12/78	13/3	33/64	28/02
هویت ناکامل	22/53	22/72	19/66	25/29	17/9	17/04	30/16	29/55
ضبط هویت	21/48	27/66	24/23	22/86	18/04	17/85	38/01	33/91
هویت سردرگم	27/35	30/77	27/21	30/91	21/02	21/22	28/43	29/98
هویت کامل	18/1	32/14	28/56	19/22	19/28	22/99	42/92	38/25
هویت نیمه کامل	18/49	28/26	16/59	28/32	17/84	17/98	41/93	36/63

شکل 1. میانگین خوشه‌های هویتی برای ابعاد هویتی مورد بررسی

در راستای تحلیل داده‌های مربوط به دومین سؤال پژوهشی از آزمون تحلیل واریانس تک متغیره استفاده شد. قبل از انجام آزمون تحلیل واریانس تک متغیره از آزمون لون به منظور اطمینان از همگنی واریانس خطاها استفاده شد که نتایج این آزمون در جدول 3 نشان داده شده است:

جدول 3. نتایج آزمون لون برای بررسی همگنی واریانس خطاهای آزمایش

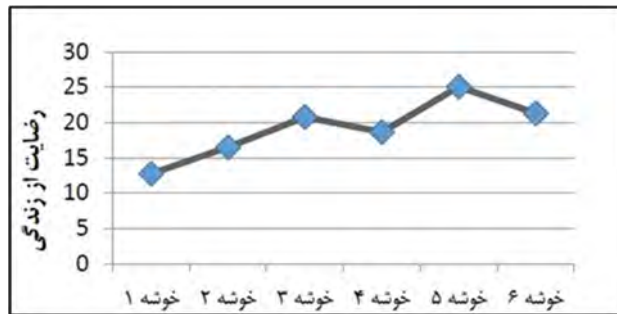
آماره لون	درجه آزادی 1	درجه آزادی 2	سطح معنی داری
1/099	5	369	0/361

بر اساس نتایج جدول 3 به دلیل آن که سطح معنی داری این آزمون بیشتر از 0/05 است، در نتیجه توزیع واریانس خطاهای این پژوهش همگن هستند و می‌توان از آزمون واریانس تک متغیره استفاده نمود. نتایج آزمون تجزیه واریانس تک متغیره در جدول 4 نشان داده شده است:

جدول 4. نتایج آزمون تجزیه واریانس تک متغیره

متغیرها	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
مدل تصحیح شده	3610/4	5	722/08	16/453	*0/001
عرض از مبدأ	78788/8	1	78788/84	1795/197	*0/001
خوشه‌بندی	3610/4	5	722/08	16/453	*0/001
خطا	16194/9	369	43/889		
مجموع	162887	375			

به دلیل معنی دار بودن مدل پژوهش و نیز خوشه‌بندی بر اساس سطح معنی داری به دست آمده کمتر از 0/05، در نتیجه می‌توان عنوان نمود که رضایت از زندگی دانشجویان با توجه به خوشه‌بندی ابعاد هویتی آنان متفاوت است؛ بنابراین، نیاز به مقایسه میانگین خوشه‌ها از لحاظ رضایت از زندگی وجود دارد که نتایج آن در شکل 2 نشان داده شده است.

شکل 2. میزان رضایت از زندگی در بین خوشه‌های مختلف

بر اساس میانگین خوشه‌ها، خوشه پنجم یا همان هویت کامل با میانگین 25/08 بیشترین رضایت از زندگی و خوشه اول یا همان هویت آشفته با میانگین 12/76 کمترین رضایت از زندگی را دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، تحلیل نیمرخ نهفته ابعاد هویتی و ارتباط آن با رضایت از زندگی دانشجویان کارشناسی بود. نتایج پژوهش حاضر بیانگر این بود که طبقه‌بندی دانشجویان به شش خوشه هویتی بیشترین معناداری را دارد. این یافته در نگاه اول نتایج مطالعاتی را مورد حمایت قرار می‌دهد که به اهمیت بررسی ابعاد هویتی چندگانه در رشد روانی-اجتماعی دانشجویان اذعان داشتند (کین و ویلیز، 2022؛ انجی و همکاران، 2021؛ چیک و چیک، 2020؛ رحیمی، غربا و دهباشی، 1394).

همچنین نتایج مطالعه ما نشان داد که در زمینه ابعاد هویتی در نظر گرفته شده (هویت اجتماعی، مذهبی و اخلاقی)، تنها 12/2 درصد از دانشجویان به هویت کامل دست یافتند و 31/2 درصد دارای هویت ناکامل، 8/8 درصد از هویت نیمه کامل و 6/4 درصد از هویت سردرگم برخوردار بودند. این یافته در راستای نتایج مطالعه سلگی و پیرخائفی (1400)، فرشاد و رسول‌زاده طباطبایی (1399)، منرستروم (2016) و زیمرمن و همکاران (2015) قرار دارد که در مطالعه خود نشان دادند، تقریباً نیمی از افراد در سنین بزرگ‌سالی نوظهور در فرآیند هویت‌یابی با مشکل مواجه‌اند و در شناخت خود و برنامه‌های آتی خود نامطمئن هستند. همچنین این یافته دیدگاه نظریه‌پردازانی را مورد حمایت قرار می‌دهد که بخش زیادی از فرآیندهای جست‌وجوگری و تعهد به آن را به دوره بعد از نوجوانی گسترش دادند و معتقد بودند افراد کمی هستند که تا پایان دوره دبیرستان به هویت کامل دست یافته باشند (آرنت، 2016؛ کروگر و مارسیا، 2011؛ اریکسون، 1968). در این راستا اریکسون (1968)، گسترش صنعتی شدن جوامع را دلیلی بر طولانی شدن دوره نوجوانی و به تأخیر افتادن فرآیند هویت‌یابی می‌داند. همچنین، تحصیلات دانشگاهی دلیلی بر قرارگرفتن در معرض انواع جهان‌بینی‌های مختلف است که باعث می‌شود دانشجویان اعتقادات خود را زیر سؤال ببرند، به‌نحوی که حتی در پایان سال‌های دانشگاهی، اغلب آن‌ها خود را متعهد به جهان‌بینی متفاوت از زمان ورود به دانشگاه می‌بینند.

نتایج دیگر پژوهش نشان داد که رضایت از زندگی دانشجویان با توجه به خوشه‌بندی ابعاد هویتی آنان متفاوت است. به‌نحوی که خوشه هویت کامل، بیشترین رضایت از زندگی و خوشه هویت آشفته، کمترین رضایت از زندگی را دارا بودند. با توجه به اینکه خوشه هویت کامل، بالاترین نمرات را در دو بعد هویت فردی و اجتماعی کسب کردند می‌توان این یافته را هماهنگ با نتایج مطالعاتی دانست که بر خورداری از ابعاد هویت فردی و اجتماعی را برای داشتن احساس بهتر در زندگی و رضایت از آن معنادار به دست آوردند (لی و همکاران، 2021؛ برزینا و همکاران، 2020؛ فاطما و همکاران، 2018؛ غلامرضایی و همکاران، 1394). ادبیات پژوهشی گذشته تأیید می‌کند که دو بعد هویت فردی و اجتماعی در تعامل با یکدیگر قرار دارند و بهره‌مندی از آن‌ها نقش مهمی در افزایش سازگاری شخصی ایفا می‌کند زیرا این دو بعد، مانند دو قطب پیوستاری در نظر گرفته می‌شوند که

افراد، بسته به الزامات محیطی و شرایط خود، در امتداد آن‌ها خود را تعریف می‌کنند و متناسب با آن‌ها رفتار می‌کنند (آلبارلو و همکاران، 2018)؛ بنابراین دانشجویان با هویت کامل چون از نظر شناختی، هر دو نوع هویت فردی و اجتماعی را قابل دسترس می‌بینند در موقعیت‌های متفاوت، انعطاف‌پذیری بیشتری نشان می‌دهند و به لحاظ ذهنی و عملکردی هماهنگی سریع‌تری پیدا می‌کنند که این سطح از سازگاری می‌تواند رضایت بیشتری را برای آن‌ها در زندگی به ارمغان داشته باشد.

نقش مؤثر ابعاد هویت مذهبی در افزایش رضایت از زندگی و عواطف مثبت نیز از دیگر نتایج مطالعه ماست که با نتایج مطالعه هاشمی و همکاران (2020)، وانگ و همکاران (2019) و خراسانی دهشتران و همکاران (1399) در یک راستا قرار دارد. مبتنی بر دیدگاه گرفت و گریجز (2001) می‌توان گفت که افراد با هویت موفق، برای زندگی و رویدادهای آن ارزش و تقدس معنوی بالایی قائل‌اند و برای آرمان‌هایی به‌غیر از محافظت از خود و جلب تأیید دیگران تلاش می‌کنند. درحالی‌که گروه با هویت آشفته یا علاقه‌ای به دین ندارند یا صرفاً دارای دین‌داری بیرونی و خودخواهانه هستند که این جهت‌گیری‌ها بر نحوه تفسیر رویدادها و واکنش‌های افراد اثر متفاوت دارند. همچنین از دیدگاه این دو پژوهشگر افراد با هویت موفق، در چرخه‌ای از هویت معوق-موفق قرار می‌گیرند که ارزش‌ها، باورها و رفتارهای خودشان را به‌طور مداوم مورد تردید، بازبینی و خودآزمایی قرار می‌دهند که این چرخه، امکان رشد و پیشرفت مداوم روانی و معنوی را فراهم می‌سازد و امکان سازگاری بیشتر با رویدادهای سخت زندگی و افزایش هیجان‌های مثبت را فراهم می‌کند.

نتایج مطالعه ما نشان داد که افراد با هویت کامل از هویت اخلاقی موفق‌تری نیز برخوردارند که این ویژگی می‌تواند در افزایش میزان رضایت از زندگی و تجربه هیجان‌های مثبت‌تر تأثیرگذار باشد، همان‌گونه که کوی و همکاران (2021)، گارسیا و همکاران (2018) و بارانی و یوسفی (1400) در مطالعه خود بین هویت اخلاقی بالاتر و متغیرهای مرتبط با بهزیستی و رضایت‌مندی دانشجویان ارتباط معنادار به دست آوردند. در تبیین این یافته مطابق با نتایج مطالعه هوهتالا و همکاران (2019) می‌توان اشاره کرد، افرادی که هویت اخلاقی موفق دارند، بیشتر از دیگران مبتنی بر اصول اخلاقی تقوا و پرهیزگاری فعالیت می‌کنند. آن‌ها چون از طریق کاوش، آزمایش و تغییر ارزش‌ها به اصول اخلاقی موردنظر خود دست می‌یابند، تمایل به انعطاف‌پذیری و انطباق بیشتری در راه‌حل‌های خود دارند و در نتیجه عملکرد روانی-اجتماعی پخته‌تری در برابر چالش‌ها به نمایش می‌گذارند که بهزیستی پایدارتری برای آن‌ها به همراه دارد. از طرفی استس و کارتر (2006)، هویت اخلاقی را بیشتر شبیه به یک اصل زندگی، ارزش و هدفی می‌بینند که باید در مرحله عمل آشکار، نمود پیدا کند و به رفتار اخلاقی منطبق با الگو منجر شود. از این رو، در صورتی که انسان، رفتاری را انجام دهد که با معانی موجود در استاندارد هویت اخلاقی‌اش سازگار باشد، نشان از کنترل قوی او بر خود دارد که به افزایش اعتمادبه‌نفس و هیجان‌های خوشنودکننده‌تر از خود و محیط پیرامونش منجر می‌شود.

در انجام این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت که در ذکر آن‌ها باید گفت این مطالعه بر روی دانشجویان کارشناسی صورت گرفته که تعمیم آن به دانشجویان سایر مقاطع روا نیست. با توجه به این که ابزار پژوهش حاضر پرسش‌نامه بوده بنابراین، امکان کنترل تمام متغیرهای تحقیق مانند میزان دقت پاسخ‌دهی و سوگیری در هنگام پاسخ به سؤالات وجود نداشت. روش تحقیق پژوهش حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی بود و نمی‌توان استنباط علی از نتایج آن داشت. پیشنهاد می‌شود مطالعه مشابه در مقطع تحصیلات تکمیلی بر روی دانشجویان نیز صورت گیرد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های مشابه بعدی سایر متغیرها مانند جنس، وضعیت تأهل و ... در نظر گرفته شوند. با توجه به اینکه نتایج این پژوهش نشان داد درصد قابل توجهی از دانشجویان کارشناسی در یک نوع حالت عدم رضایت از زندگی به سر می‌برند، از این رو به مسئولین و متصدیان امر جوانان توصیه می‌شود به فراهم آوری امکانات برای پیشرفت این قشر از جامعه کمک کنند و با توجه به اینکه دانشجویان در دوره‌های تحصیلی قبل، تعلیم می‌بینند و تحویل دانشگاه داده می‌شوند، جای خالی دروس تربیتی در مدارس احساس می‌شود؛ بنابراین، به مسئولین این امر نیز پیشنهاد می‌گردد اقدامات لازم برای تربیت صحیح تر دانش‌آموزان را فراهم آورند.

سپاسگزاری

از همه دانشجویانی که در این پژوهش همکاری داشتند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

- بارانی، حمید و یوسفی، فرید. (1400). رابطه هویت اخلاقی و بهزیستی هیجانی: نقش واسطه‌گری خودفریبی. فصلنامه روان‌شناسی، 25 (3)، 372-350.
- بور بور، اکرم و تاجیک اسماعیلی، سمیه. (1400). تحلیل وضعیت هویت اجتماعی زنان شهر تهران بر اساس استفاده از رسانه‌های اجتماعی و متغیرهای زمینه‌ای. فصلنامه علمی رسانه، 32 (4)، 131-164.
- جلالی، محمدرضا. (1392). بررسی سنخ‌های هویتی دانشجویان خوابگاهی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران، 4، 108-91.
- جوکار، بهرام و حق نگهدار، مرجان. (1395). رابطه هویت خلاق با بی‌صدافتی تحصیلی: بررسی نقش تعدیلی جنسیت. مطالعات آموزش و یادگیری، 8 (2)، 143-162.
- خاکشور، فاطمه؛ غباری بناب، باقر و شهبابی زاده، فاطمه. (1392). نقش تصور از خدا و هویت مذهبی در معنای زندگی. روان‌شناسی و دین، 22، 58-44.
- خراسانی دهشتران، مریم؛ بشلیده، کیومرث؛ حمید، نجمه؛ مرعشی، سید علی و نعیمی، عبدالزهر. (1399). رابطه جهت‌گیری مذهبی و رضایت از زندگی با میانجی‌گری مقابله مذهبی و عاطفه مثبت و مقایسه متغیرهای میانجی‌گر. روان‌شناسی معاصر، 15 (2)، 109-118.
- درستکار، آرنوش؛ صابری، هاید و باقری، نسرين. (1398). ارائه مدل ساختاری مشارکت اجتماعی بر مبنای خودکارآمدی، هویت اجتماعی و تاب‌آوری بر اساس نقش میانجی‌گری امید. دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، 62 (1-4)، 495-502.
- رضایی، امید و نوغانی دخت بهمنی، محسن. (1396). بهزیستی اجتماعی دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن. علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، 14 (2)، 31-56.
- سلگی، محمد و پیرخانی، علیرضا. (1400). سنجش وضعیت توزیع و ارتباط منزلت‌های هویت فردی و اجتماعی در میان دانشجویان دانشگاه‌های تهران. پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی، 11 (44)، 123-134.
- صفاری نیا، مجید. (1391). آزمون‌های روان‌شناسی اجتماعی و شخصیت. چاپ اول، تهران: انتشارات ارجمند.
- غلامرضایی، سیمین؛ عبدالمی مقدم، مریم؛ سهرابیان، طاهره. (1394). بررسی مقایسه‌ای رابطه بین ابعاد هویت با رضایت از زندگی در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، 4 (13)، 163-148.
- فرشاد، فاطمه و رسول‌زاده طباطبایی، کاظم. (1399). بررسی رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی، سبک‌های هویت و تمایز یافتگی خود با کیفیت زندگی دانشجویان. پیشرفت‌های نوین در روان‌شناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، 3 (33)، 144-163.
- Ahsan, M., & Ali, M. F. (2023). Body mass index: A determinant of distress, depression, self-esteem, and satisfaction with life amongst recreational athletes from random intermittent dynamic type sports. *Heliyon*, 9 (4), e15563.
- Albarello, F., Crocetti, E., & Rubini, M. (2018). I and us: A longitudinal study on the interplay of personal and social identity in adolescence. *Journal of youth and adolescence*, 47, 689-702.
- Antaramian, S., & Lee, J. (2017). The importance of very high life satisfaction for students' academic success. *Cogent Education*, 4 (1), 1307622.

- Aquino, k., & Reed, A. (2002). The self importance of moral identity. *Journal of personality and social psychology*, 83, 1423-1440.
- Arnett, J. J. (2016). Does emerging adulthood theory apply across social classes? National data on a persistent question. *Emerging adulthood*, 4 (4), 227-235.
- Aziz, O. (2018). Religious identity and sense of belonging among Rowan University muslim students. Master Thesis, Rowan University.
- Bell, D. M. (2009). Religious identity: Conceptualization and measurement of the religious self . Doctoral dissertation, Emory University.
- Berezina, E. Gill, C. M. H. D., & Bovina, I. (2020). A study of the association between identity, life engagement and well-being among young Asian adults. *Social Identities*, 26 (5), 608-623.
- Berzonsky, M. D. (2011). A social-cognitive perspective on identity construction. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 55-76). New York, NY: Springer New York.
- Cheek, N. N., & Cheek, J. M. (2020). Aspects of identity: From the inner-outer metaphor to a tetrapartite model of the self. *Self and Identity*, 17 (4), 467-482.
- Cain, E. J., & Willis, J. F. (2022). “Does It Identify Me?”: The Multiple Identities of College Students from Rural Areas. *The Rural Educator*, 43 (1), 74-87.
- Cui, P., Mao, Y., Shen, Y., & Ma, J. (2021). Moral identity and subjective well-being: The mediating role of identity commitment quality. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18 (18), 9795.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49 (1), 71-75.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.
- Fatma, H., Al-Dalaeen, M. D., & Imtiaz, N. (2018). Aspect of personal identity, life satisfaction, and self-efficacy: Exploring the relationship between indicators of academic graduate students. *International Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 5 (12), 42-46.
- Garcia, D., Moradi, S., Amato, C., Granjard, A., & Cloninger, K. (2018). Well-being and moral identity. *PsyCh journal*, 7 (1), 53-54.
- Gökalp, M., & Topal, T. (2019). Investigation of Life Satisfaction of University Students According to Various Variables. *Online Submission*, 2, 191-204.
- Griffith, B. A., & Griggs, J. C. (2001). Religious identity status as a model to understand, assess, and interact with client spirituality. *Counseling and Values*, 46 (1), 14-25.
- Hashemi, N., Marzban, M., Sebar, B., & Harris, N. (2020). Religious identity and psychological well-being among middle-eastern migrants in Australia: The mediating role of perceived social support, social connectedness, and perceived discrimination. *Psychology of Religion and Spirituality*, 12 (4), 475–486.
- Holmes, J. M., Bowman, N. A., Murphy, M. C., & Carter, E. (2019). Envisioning college success: the role of student identity centrality. *Social Psychology of Education*, 22 (5), 1015-1034.
- Huffstetler, B. C. (2006). Sense of identity and life satisfaction in college students. PhD thesis, The University of Tennessee.
- Huhtala, M., Lämsä, A. M., & Feldt, T. (2019). Applying the identity status paradigm to managers’ moral identity. *Scandinavian Journal of Work and Organizational Psychology*, 4 (1). <https://doi.org/10.16993/sjwop.50>
- Karataş, Z., Uzun, K., & Tagay, Ö. (2021). Relationships between the life satisfaction, meaning in life, hope and COVID-19 fear for Turkish adults during the COVID-19 outbreak. *Frontiers in psychology*, 12, 633384.
- Kroger, J., & Marcia, J. E. (2011). The identity statuses: origins, meanings, and interpretations. In S. J. Schwartz, K. Luyckx, & V. L. Vignoles (Eds.), *Handbook of identity theory and research* (pp. 31–53). New York, NY: Springer.
- Lee, Y. T., Tang, R., Minneyfield, A., Brantley, J., & Chen, W. (2021). Ethnic Identity, Individual Identity, and Perceived Stress Correlated with Life Satisfaction of American College Students. *The Educational Review*, 5 (12), 470-477.

- Magnusson, D. (1998). The logic and implications of a person-centered approach. In R. B. Cairns, L. R. Bergman, & J. Kagan (Eds.), *Methods and models for studying the individual* (pp. 33-64). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mannerström, R. (2016). Diffused and quite carefree: On identity diffusion and well-being among Finnish emerging adults. 2016 SPSP preconference: Self & Identity, San Diego, United States. <http://hdl.handle.net/10138/338554>
- Ng, H. K., Chen, S. X., Ng, J. C., & Ng, T. K. (2021). Does having multiple identities predict life satisfaction? Holistic thinking as a condition for achieving integrated self-concept. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01477-1>.
- Oberski, D. (2016). Mixture models: Latent profile and latent class analysis. In J. Robertson & M. Kaptein (Eds.), *Modern statistical methods for HCI* (pp. 275-287). Cham: Springer.
- Paruzel-Czachura, M., & Blukacz, M. (2021). How relevant for you is to be a moral person? Polish validation of the Self-Importance of Moral Identity Scale. *Plos one*, 16 (8). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0255386>
- Rogowska, A. M., Ochnik, D., Kuśnierz, C., Jakubiak, M., Schütz, A., Held, M. J., ... & Cuero-Acosta, Y. A. (2021). Satisfaction with life among university students from nine countries: Cross-national study during the first wave of COVID-19 pandemic. *BMC Public Health*, 21 (1), 2262.
- Szcześniak, M., Mazur, P., Rodzeń, W., & Szpunar, K. (2021). Influence of life satisfaction on self-esteem among young adults: The mediating role of self-presentation. *Psychology research and behavior management*, 14, 1473-1482.
- Stets, J. E., & Carter, M. J. (2006). The moral identity: A principle level identity. In *Purpose, meaning, and action* (pp. 293-316). New York: Palgrave Macmillan.
- Turner, J. C., Oakes, P. J., Haslam, S. A., & McGarty, C. (1992). Personal and social identity: Self and social context. *The Self and the Collective*, 1-19.
- Vang, Z. M., Hou, F., & Elder, K. (2019). Perceived religious discrimination, religiosity, and life satisfaction. *Journal of Happiness Studies*, 20 (6), 1913-1932.
- Wilcox, G., & Nordstokke, D. (2019). Predictors of university student satisfaction with life, academic self-efficacy, and achievement in the first year. *Canadian Journal of Higher*, 49 (1), 104-124.
- Yaden, D. B., Batz-Barbarich, C. L., Ng, V., Vaziri, H., Gladstone, J. N., Pawelski, J. O., & Tay, L. (2022). A meta-analysis of religion/spirituality and life satisfaction. *Journal of Happiness Studies*, 23 (8), 4147-4163.
- Zimmermann, G., Lannegrund-Willems, L., Safont-Mottay, C., & Cannard, C. (2015). Testing new identity models and processes in French-speaking adolescents and emerging adults students. *Journal of youth and adolescence*, 44, 127-141.